

KRANJSKI ZVON

ZUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1930. Štev. 2.

Posamezna šte. 2 Din.

Važna zadeva.

Škofijski odbor KA za ljubljansko škofijo je v svojih zadnjih sejah razmišljal, kako bi v našem narodu mogel vzbuditi zavest, da je treba za velike skupne dobrine celega našega rodu tudi veliko osebne in skupne molitve. Zato je škofijski odbor KA sklenil prositi tudi uredništvo Kranjskega zvona, naj v posebnem članku vse svoje naročnike in čitatelje opozori na potrebo molitve za naš rod, posebno tudi za vse one njegove dele, ki živijo v drugih državah ločeni od domače zemlje in skupnosti (v Italiji, Avstriji, kot izseljenci po raznih državah).

Preči jim dvojna nevarnost. Kuga modernega poganstva ter razkroja krščanskega mišljenja in življenja se plazi tudi že v našem narodu. Opaža se to prav posebno pri onih njegovih sinovih in hčerah, ki so iztrgani iz domače skupnosti, kako hitro omahnejo versko in moralno in so potem izgubljeni tudi za naš rod ter kar je še hušje, za Boga in sv. Cerkev.

Našim ljudem pa preči še druga, velika nevarnost, da bodo podlegli gospodarsko, v borbi za vsakdanji kruh. Saj vemo, da se jim često odvzema priložnost za delo in zaslužek in da se na rodnih tleh ne počutijo varne. Nedolžni, učeči se mladini se zabranjuje raba materinščine, a materina beseda je vedno najlažja in najboljša pot za spoznanje Boga, za življenje po božjih zapovedih.

Vse delovanje socialnih, prosvetnih, kulturnih, narodnih organizacij, ki po krščanskih načelih teži za obrambo, ohranitvijo, utrditvijo naše narodne skupnosti, je važno in potrebno. Zavedati pa se moramo vsak zase in vsi skupaj, da je treba poleg dela tudi veliko molitve za naš rod. Mnogo se moli že za velike namene sv. Cerkve kakor za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, za misijone. A če naš rod izgubi svoj značaj, ljubezen do dediščine svojih očetov, v kateri je najdražje vera in нравno življenje, bo izgubil tudi zmisel za naloge splošnega krščanskega občestva. Kristus sam nam je naročil: Prosite in se vam bo dalo, trkajte in se vam bo odprlo. Zato molimo za naš rod, da ostane zvest v katoliški veri, da ohrani svoje od Boga mu dane naravne in božje pravice proti valu modernega brezverstva in nasilja, da ohrani zavestno in pogloblja zvestobo do Boga, sv. Cerkve in do svoje domače zemlje, v kakršnekoli zunanje razmere pride, kakorkoli je zunanje razcepljen ali kamorkoli žene en del skrb za telesni kruh. Vse naj družijo skupna molitev za ves naš rod in naj iz molitve zaživi tudi skupna medsebojna ljubezen!

Spoštuj sam sebe!

Pesnik Wildenbruch pripoveduje sledečo legendo: Bog Oče se je sprehajal lepega pomladanskega dne po nebesih. Tu je opazil na listu vrtnice rosno kapljico. Kakor biser je blestela v solčnih žarkih; tako lepo, da Bog Oče ni

mogel odvrniti od nje svojega pogleda. In vjel je rosno kapljo v svojo roko. Ko je kaplja stekla v božjo dlan, se je razdelila v dve kapljici, ki sta bili kakor dva bisera, ki jih je držal Bog v svojih rokah.

Bog Oče se je sprehajal dalje po nebesih in je nosil rosni kaplji v svoji roki. In prišel je do nebeskega okna, skozi katerega je mogoče gledati na zemljo. Tam se je vsedel in se zatopil v premišljevanje. In okrog njega so angelci spoštljivo stali v primerni razdalji. In Bog Oče se je obrnil k njim in jim govoril: »Rosni kapljici bom zлил na zemljo. Kaj mislite, kaj naj nastane iz njih tam spodaj?«

In angelci so ugibali: Prvi pravi: »Vsaka kapljica postani cvetlica, krasna v svojih barvah in duhteča, kakor še nobena dosedaj.« In drugi: »Kapljici naj se spremenita v dva dijamenta, tako krasna in blesteča, kakor jih še ni videlo človeško oko.« Tretji je govoril: »Vinska trta naj iz njih nastane in rodi naj vinsko kapljico, kakoršne še ni okusil človek.« Bog Oče je smehljaje poslušal ugibanja in in modrovanja angelcev in je izpustil iz roke kapljici na zemljo.

Kaj bo nastalo iz kapljic? Radovedno je poletel trop angelov za kapljicama na zemljo, gledat, kaj nastane iz njih. In veste, kaj je naredil iz njih nebeski Oče? Angelom se je nudil sledeči prizor:

Tam je ležal otrok, Sladke ustnice so vsrkavale prvi poljub ljubeče matere. Rosni kaplji iz nebes sta postali dve očesci, modri in lepi kakor nebo.

Več kakor vse mrtvo stvarstvo, je človeško življenje. Iz božjih rok prihaja! In pri stvarjenju človeškega življenja se Bog poslužuje staršev. Kot božje ognjišče, kjer naj bi se vžgalo novo življenje, je božja modrost ustanovila zakon. Že v raju ga je Bog postavil, ko je ustvaril prvega človeka. Jezus Kristus pa ga je posvetil, ko ga je dvignil do časti zakramenta.

Velika skrivnost je človeško življenje, njegov postanek in njegov razvoj! Velika skrivnost je zakon v Kristusu in v cerkvi.

Vse to: zakon, zakonsko življenje, postanek življenja, bi nam moralo biti vsem nekaj svetega. Če ima človek sploh še kako spoštovanje do kake reči, bi jo moral imeti sam do sebe, do svojega življenja, do zakona, do očeta in matere. Spoštovanje do človeškega dostojanstva, do človeške narave je temelj vsake dostojnosti. Če človek niti samega sebe, niti svojega življenja, niti svoje narave ne spoštuje, potem se to po pravici imenuje propalica.

V zgodovini mučeništva sv. Agate se pripoveduje sledeče: Brezstidni tiran Kvintian je po raznih mukah dal sveti devici Agati odrezati njene prsi. V silnih bolečinah je temu zlobnežu očitala sveta devica: »Tiran, ali se ne sramuješ na ženi skruniti to, s čimer te je tvoja mati dojila?«

To so že največje propalice, ki se ne sramujejo blatiti svoje matere, svojega očeta, svojega življenja, svojega rojstva, svojega človeškega dostojanstva!

»Ali se ne sramuješ, zlobnež, skruniti tega, po čemer si postal človek, po čemer te je rodila tvoja mati?« Tako bi bilo treba — podobno kakor sveta Agata — zaklicati mnogim, ki s svojim govorjenjem blatijo to, po čemer so postali ljudje, ki umazano govore o zakonu in zakonskem življenju!

To mora biti nam nekaj svetega! O tem se med poštenimi in dostojnimi ljudmi govori le s spoštovanjem. Ne mečite biserov svinjam! Ne govorite o teh zadevah z ljudmi, ki spadajo bolj med one umazane živali! Ne govorite na način, ki umaže vaše ustnice, vaše srce, dela sramoto vaši materi, vašemu očetu! Kdor to dela, ni vreden, da je prišel kot človek na svet, ker blati svoje lastno človeško dostojanstvo!

In to je morda najbolj žalostno poglavje temnih kotov naših vasi, gostilniških beznic, naših tovarn, raznih družb.

Kako nizkotno je tam padla človeška družba, ki se ne zna drugače več zabavati, kakor s kvantanjem, z umazanimi šalani, s pripovedovanjem raznih pikantnosti in nesramnosti! To je prava sramota za oni narod, ki je tako padel v svoji inteligenci, da pozabi na svoje lastno dostojanstvo!

Bilo je v Karpatih v svetovni vojni. Na fronto je prišel nov maršbatalijon. Od daleč so grmeli topovi in reglanje strojnih pušk je udarjalo na ušesa in trgalo živce. »Drugi dan pridemo v bojno črto!« Tako je šel glas po kompanijah. Neka stotnija je prenočevala v samotnem skednju. Vse je bilo tiho. Vsak je mislil na jutrišnji dan, ki bo morda zadnji v življenju vsaj za mnoge . . . Pa se oglasi nekdo: »Fantje, to je predolčas! Dajmo si kaj pripovedovati, da bo čas hitreje tekel. Kar po vrsti naj vsak kaj pove!« In začeli so. Toda žalostna resnica: Vse pripovedovanje, vsi »vici« so bile same kvante. Celó v takem trenutku si niso znali drugače preganjati morečih misli, kakor s kvanto! To je žalostno izpričevalo za kulturo, moralo in dostojanstvo takih ljudi. In koliko je pri nas tega! Po tovarnah, na sprehodih, v veselih družbah, po raznih krožkih: kvanta, to je edino, s čemer se mnogi znajo zabavati!

Človek je božja stvar! Človeško življenje je nekaj velikega! Zakon, zakonsko življenje, postanek človeškega življenja je velika skrivnost v Bogu, je nekaj svetega, zakramentalnega! Človek spoštuj sam sebe! Nikar ne blati tega, po čemer si postal človek!

Sv. maša.

Pričetek.

Ko postavi duhovnik kelih na oltar, odpre mašno knjigo, gre nazaj na sredo altarja, se tam pokloni križu, stopi pred altarne stopnice in začne tam moliti:

V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.

Mašnik: Stopil bom k božjemu oltarju.

Strežnik: K Bogu, ki je veselje mojega življenja.

Nato moli izmenoma s strežnikom 42. psalm:

D. Brani me, o Bog in rzsodi mojo pravdo zoper nesveto ljudstvo; zlobnega in zvijačnega človeka me reši.

S. Ti si moja moč, o Bog, zakaj me zametaš? Zakaj hodim žalosten, ko me stiska sovražnik?

D. Pošlji svojo luč in svojo resnico, da me bosta vodili in privedli na tvojo sveto goro in v tvoje šotore.

S. In stopil bom k božjemu oltarju, k Bogu, ki je veselje mojega življenja.

D. Hvalil te bom s harfo, Bog, moj Bog. Zakaj si žalostna moja duša, zakaj me vznemirjaš?

S. Upaj v Boga, kajti še ga bom hvalil: svojega rešitelja in svojega Boga.

D. Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu.

S. Kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in na veke vekov. Amen.

D. Stopil bom k božjemu oltarju.

S. K Bogu, ki je veselje mojega življenja.

Ta — 42. psalm — je v prvi dobi krščanstva molil duhovnik še v zakristiji ali pa na poti iz zakristije k oltarju. Kasneje se je to izpremenilo, da moli ta psalm pred stopnicami oltarja.

Ta psalm je zložil in molil kralj David, ko je bežal pred svojim sinom Absalomom, ki se je dvignil zoper njega. Na begu, obdan od sovražnikov, ločen od templja in oltarja, v stiski in nesreči, je obrnil svojega duha k templu, k oltarju, k Bogu.

Mi smo v dolini solz, iz raja izgnani otroci Eve; na tem svetu živimo, kakor v tujini. Ta psalm nam kaže, kam naj obračamo svoje oči na tej poti življenja. K oltarju, k Bogu, ki razveseljuje naše življenje, tja naj bo usmerjen naš pogled, tam naj išče naše srce utehe, pravice in tolažbe.

Stopil bom k božjemu oltarju!

Kako lep pogled se nudi našim očem vsako jutro po vsej širni zemlji! Poglejmo samo v naše mesto! Ko se dan zori, prihajajo vsako jutro tihih korakov po mestnih ulicah. Delavci težkih korakov, ženice onemogle od peze življenja, služkinje, ki so morda pozno v noč delale za gospodarja; inteligent in preprost človek, vsi imajo pred seboj en cilj: stopil bom k božjemu oltarju —! In pred oltar stopi duhovnik, napravi velik križ preko prsi in začne moliti pred stopnicami oltarja: »Stopil bom k božjemu oltarju.« In z njim se združijo vsa srca, ki kleče v napol razsvetljeni cerkvi v molitvi, v hrepenenju, v ponižnosti . . . Kakor magnetne igle se obrnejo vse duše k oltarju . . .

To je najlepša jutranja molitev, najlepša jutranja pobožnost!

Koliko žrtve je pogosto v njej . . .! Dijak si pritrga pri spanju, da more moliti z duhovnikom pri oltarju; profesor sklanja svojo glavo, združen v molitvi s svečenikom; delavec preмага svojo utrujenost, da se poživlja pri oltarju! Kako lepe žrtve gledamo vsako jutro pri sv. maši in pred oltarjem . . . Niso redki, ki tiho in skrivaj vstajajo, da ne bude domačih, ki radi očitajo »preveliko pobožnost«; koliko jih mora biteti domov, da pridejo od sv. daritve, predno vstane gospoda, ki se tako rada razburja, če ni kave rakoj na postelji, ko se zbude. Koliko tihih mučencev gleda vsak dan cerkev pri delavniški jutranji sv. maši . . .! V očeh sveta so nespametni, ker si odtrgajo od spanja in počitka, ker morajo prestatí morda celo zasmeh in zaničevanje, ker morajo za to celo trpeti . . . A oni govore vsak dan z duhovnikom junaško: »Introibo ad altare Dei . . . Stopil bom k božjemu oltarju, k Bogu, ki je veselje mojega življenja.«

Da, veselje mojega življenja! Koliko sladkosti, koliko sreče, koliko utehe, jim rodi v tej solzni dolini vsakdanja sv. maša, to vedo sami, za to vse pretrpe, toliko žrtvujejo. Svet pa tega ne umeva, ker ne pozna Gospoda, ki je veselje našega življenja.

Vincencijeva družba.

Oskrba revežev. V letu 1929. je Vincencijeva družba redno podpirala z mesečnimi prispevki 22 oseb; od slučaja do slučaja pa je podpirala 20 družin in 3 posameznike. V denarju je izdala za podporo revežem Din 9.316. Dohodkov je imela lansko leto Din 14.994.46, tako je ostal koncem leta 1929. prebitok Din 5.678.47, kateri denar je naložen v hranilnici. Poleg podpor v denarju je Vincencijeva družba razdelila več podpor tudi v blagu, bodisi v živilih ali manufakturi, v približni vrednosti Din 12.000. Znamk za reveže se je prodalo za Din 4.503.50.

Tvrška Karl Pollak je darovala za reveže Vincencijeve družbe 14 parov čevljev, ki so se razdelili med potrebne.

Vincencijevo družbo so v njenem delu podpirali predvsem njeni člani z rednimi prispevki, pa tudi razne tvrdke

in osebe z izrednimi podporami. Vsem, ki so kakorkoli podpirali njeno delo, naj Bog obilo poplača!

Marijanišče. V zavodu je bilo koncem leta 1929. 8 šolskih sester. V kmetijsko-gospodinjki šoli je v zimskem tečaju 21 gojenk. V sirotišču je 18 otrok. Vrtec ima vpisanih 46 otrok, redno jih obiskuje šolo 36. Dohodkov je bilo v letu 1929. 176.844-08, stroškov 180.068-21, primankljaj Din 3.224-13 se je pokrilo z dvigom iz hranilnice. V preteklem letu se je nabavil pianino, ki je stal Din 14.000, kupilo se je pribora za 40 oseb, napeljal se je v hišo telefon, popravila se je streha na obeh hišah in izvršilo še nekaj drugih potrebnih poprav.

Naš zavod ima lepo število dobrotnikov, ki ga podpirajo. Naj omenim le g. dr. Fajdigo, ki brezplačno poučuje na gospodinjki šoli zdravilstvo in zdravi bolnike v zavodu; gospoda Joško Zabreta, tovarnarja iz Britofa, ki redno podpira zavod; elektrarna Pavel Mayr in drug, ki daje zavodu brezplačno električno luč, poleg tega še več kranjskih tvrdk, ki se ob različnih prilikah spominjajo zavoda. Vsem iskreni: Bog plačaj!

Župnija Kranj.

Oznanila za februar.

Velikonočni pouk. V februarju se vrši takozvani velikonočni pouk za stanove — to je za dekleta, žene, fante in može posebej. Ta pouk je velikega pomena. V cerkvi ne moremo imeti stanovskih govorov, ko so tam navzoči odrasli in otroci, moški in ženske. Pouk za posamezne stanove pa je silno potreben. Treba je posebnega pouka za dekleta, posebnega za mladeniče in zopet posebnega za poročene. Dostikrat je pomanjkanje stanovskega pouka in stanovske vzgoje vzrok velikih zablod, grehov in nesreč. Velikonočni pouk je radi stanovskega pouka velike važnosti. Tu se more posameznim stanovom povedati to, kar je ravno zanje potrebno. Prosimo, torej, da se vsi stanovi udeležujete v obilnem številu velikonočnega pouka. Naj nikdo ne izostane! Starši sami dajte lep zgled svoji družini, poleg tega pa tudi skrbite, da pridejo k velikonočnemu pouku vaši otroci, posli, vajenci in pomočniki. Dnevi velikonočnega pouka so označeni v oznanilih.

2. **IV. ned. po Razglaš. Gospodovem, praznik očiščevanja Marijinega ali Svečnica,** prva nedelja v mesecu. Pri 6. sv. maši je skupno sv. obhajilo za fante in može, ki imajo v soboto prej in ta dan pri vseh spovednicah prednost. Sv. maša ob 6. in 10. z blagoslovom, ob 10. je najprej blagoslov sveč, nato pridiga in sv. maša, kakor ob navadnih nedeljah. Pop. ob 2. ura molitve in nato ob 2:30 so slovesne pete litanije M. B. in po litanijah je farno darovanje sveč, ki ga vsem župljanom toplo priporočamo. Po litanijah, oziroma po darovanju je v Ljudskem domu velikonočni pouk za dekleta iz vse župnije, iz mesta in vseh vasi, tudi iz Premskovega.

3. **Sv. Blaž,** ob 8. uri sv. maša v Pungertu. Pred 6. sv. mašo in po maši se v župni cerkvi deli blagoslov sv. Blaža.

7. **Prvi petek v mesecu,** ob 6. sv. maša z blagoslovom.

9. **V. ned. po Razglašenju Gospodovem,** služba božja po navadi.

Po litanijah je v Ljudskem domu velikonočni pouk za žene iz mesta in vasi Črčiče, Huje, Klanec in Rupa, na Premskovem je ta dan velikonočni pouk za može.

16. **Prva predpepelnična nedelja,** spomin obletnice kronanja sv. očeta papeža Pija XI. Ob 10. je sv. maša z blagoslovom in po maši zahvalna pesem. Pop. po litanijah je v Ljudskem domu velikonočni pouk za fante iz mesta in vasi, razen iz Premskovega. Na Premskovem je ta dan velikonočni pouk za žene izpod premskovega zvona.

23. **Druga predpep. ned.** Popoldan je velikonočni pouk v Ljudskem domu za može iz mesta in okolice izvzemši Premskovo. Na Premskovem je ta dan pouk za fante. Ob 6. sv. obhajilo za deklisko Marijino družbo.

Poročeni pari l. 1929.

Nadaljevanje.

Šiberle Franc, sekač, Velesovo in **Neža Mojstrovč,** Premskovo št. 88., poročena 4. avg.

Cimerman Franc, knjigovodja, Celje in **Pavla Podrekar,** šivilja, Kranj 43, poročena 18. avg.

Hafner Viktor, tkalski preglednik, Srednje Bitinje 25 in **Marija Kopač,** delavka, Kranj 54, poročena 25. avg.

Frakl Franc, puškar, Kranj 118 in **Marija Dolhar,** tkalka, poročena 25. avg.

Jagodic Janez, posestnik, Luže 38 in **Marija Grašič,** posestnica hči, Klanec 19, poročena 28. avg.

Potočnik Joško, čevljarski mojster, Kranj 140 in **Brec Julijana,** zasebna uradnica, Kranj 187, poročena 1. sept.

Seršin Ivan, delavec, Kranj, Savsko predm. 3 in **Marija Mesec,** delavka, Premskovo 94, poročena 1. sept.

Ažman Karol, občinski uradnik, Kranj 88 in **Albina Ručigaj,** zasebnica, Kranj 104, poročena 22. sept.

Dernovšek Stanislav, šofer, Kranj 90 in **Korošec Ana,** služkinja, Stražišče 23., poročena 21. sept.

Sajovic Anton, mizarjski pomočnik, Kokrica 13 in **Šilar Frančiška,** delavka, Kranj 5, poročena 22. sept.

Pišek Anton, žandarmerijski podnarednik, Sremska Kamenica in **Matilda Brezar,** trgovska sotrudnica, Klanec 22, poročena 29. sept.

Mihelčič Matevž, privatni uradnik, Kranj 29 in **Čeč Frančiška,** zemljaka hči, Grobiše - Primorsko, poročena 29. sept.

Bitenc Mihael, ključavničar, Huje 17 in **Marija Tičar,** posestnika hči, Klanec 4, poročena 6 okt.

Brezar Rudolf, čevljarski pomočnik, Klanec 22 in **Bitenc Ana,** šivilja, Huje 17, poročena 6. okt.

Kenda Peter, brusač, Kranj, Kokriško predm. 5 in **Marija Križnar,** Kokriško predm. 5 poročena 20 oktobra.

Šimunac Vekoslav, brivec, Kranj 102 in **Ana Janša,** vdova Dobrun, Kranj 188, poročena 3. nov.

Zupanc Karol, trgovec, Kranj, Savsko predm. 28 in **Franja Grošelj,** gospodinja, Trst, Via 30. sept., poročena 7. nov.

Vidmar Jožef, delavec, Prebačevo 4 in **Ana Podjed,** hči kočarja, Voklo 28, poročena 24. nov.

Premru Ferdinand, tipograf, Kranj, Savsko predm. 1 in **Ilovar Milena,** zasebnica, Kranj 135 poročena 17. nov.

Škofic Janez, kamnosek, Kranj 86 in **Zupan Marijana,** šivilja, Kranj 80, poročena 24. nov.

Potočnik Franjo, trgovec, Premskovo 12 in **Marija Petelin,** uslužbenka, Kranj 90, poročena 24. nov.

Lukež Josip, trgovec, Hotederšca in **Ana Prestor,** pletiljka, Kranj, Savsko 5, poročena 24. nov.

Batič Vinko, zidarski polir in pos., Savsko predm. 23 in **Kristina Pavlin,** hči posestnika, Ravnica-Primorsko, poročena 1. dec.

Lazar Ivan, elektromonter, Kranj 83 in **Marija Zupan,** hči mestnega uslužb., Savsko predm. 12, por. 3. dec.

Kovačič Alojzij, škontist banke, Ljubljana in **Justina Petrič,** šivilja, Klanec 43., poročena 22. dec.

Jocif Alojzij, črkostavec, Kokr. predm. 30 in **Albina Zeme,** vlagalka, Ljubljana, poročena 25. dec.

Bradač Alojzij, zasebnik, Dolga vas - Kočevje in **Antonija Pozaršek,** natakarica, Kranj 168, por. 31. dec.

Kavčič Vinko, žandarm. podnarednik, Levanski Varoš, in **Marija Gantar,** služkinja, Sav. predm. 12, por. 8. dec.

Poroke kranjskih rojakov drugod.

Marija Kokalj, roj. v Kranju 30. jan. 1909, poročena v Predosljah z Francetom Kristanc, om. 25. nov.

Vilfan Vincenc, rojen 20. julija 1903, poročen v Ljubljani 12. jan. s Frančiško Šolar.

Knapič Lucija, roj. 16. dec. 1903, poročena v Ljubljani 28. aprila z Andrejem Jordan.

Pečenko Ivan, roj. 14. dec. 1901, poročen z Avrelijo Indihar, v Ljubljani 3. febr.

Uršič Marija, roj. 7. nov. 1907, poročena 2. marca z Jožefom Tomec v Ljubljani.

Jerman Ana, roj. 18. julija 1898, poročena na Brezjah 18. nov. z Jermanom Jurijem.

Žankar Antonija, roj. 10. jan. 1887, poročena v Zagrebu z Gabrijelom Luščem.

Krt Janez, roj. 19. febr. 1901, poročen v Št. Vidu nad Ljubljano 13. jan. z Ano Vidmar.

Jezeršek Janez, roj. 16. avg. 1902, poročen v Ljubljani s Pavlo Skubic dne 12. jan.

Schiffner Viktorija, roj. 21. febr. 1907, poročena v Ljubljani dne 23. okt. z Bavčerjem Srečkom.

Uršič Anton, roj. 26. junija 1909, poročen v Ljubljani 15. jun. v Editi Smuc.

Rebolj Alojzij, roj. 21. jun. 1897, poročen v Mariboru 22. aprila z Ano Boštijančič.

Mehle Angela, roj. 25. avg. 1903 je bila v Ljubljani poročena 31. dec. z Janezom Golobom.

Kocbek Viktor, sin tovarnarja, poročen decembra v Glarusu-Svica z Greto Brun.

Mrliška kronika.

Dolničar Matija, trgovec iz Ljubljane, umrl 18. nov.

Pagon Ivana, šivilja, Kranj 191, 35 let, umrla 29. nov.

Bitenc Marija, zasebnica, Klanec 30, roj. 1852., umrla 4. dec.

Zupanc Pavla, roj. **Pečnik**, Sav. predm. 28, roj. 19. junija 1879, umrla 6. dec.

Matjašič Leopoldina, roj. **Koch**, Kranj 191, roj. 12. nov. 1839 umrla 17. dec.

Stirn Franc, arhivski uradnik, Kranj 171, roj. 21. sept. 1871., umrl 26. dec.

Bilanca za l. 1929.

V Kranjski župniji je bilo leta 1929.:

Poročenih parov doma 33, drugam se je šlo poročiti 16 parov. Najmlajši ženin je bil star 22 let, najstarejši 51 let; najmlajša nevesta je štela 19 let, najstarejša pa 43 let.

Oklicanih je bilo v župniji 63 parov.

Novorojencev je bilo 104 in sicer 49 dečkov in 55 deklic. Med temi so bili 4 nezakonski in dva para dvojčkov. V mestu je bilo rojenih 56 otrok, na Premskovem 23, v Čirčičah 7, na Klancu 8, na Rupji 4, na Hujah 3, v Gorenjah 1. Od novorojenčkov jih je tekom leta umrlo doma 6.

Mrličev je bilo v župniji 59 in sicer 35 moških in 24 ženskih. Najstarejši mrlič je bil 90 let star, eden je dosegel 87 let, eden 83, trije po 80, štirinajst jih je umrlo v starosti 70 do 80 let, enajst v starosti med 60 in 70 leti, devet v starosti od 50. do 60. leta, trije v letih od 40. do 50. leta, dva v letih od 30. do 40. leta, štirje v letih od 20. do 30. leta, dva v dobi od 10. do 20. leta in devet v starosti do 10. leta.

Neprevidenih je umrlo odraslih 10.

Ustrelil se je eden.

Pokopanih je bilo na kranjskem pokopališču 46, na Premskovem 10, na Rupji 1, drugam sta bila prepeljana 2.

Sv. obhajil je bilo v župni cerkvi 42.525, v Marijanišču 6.893, na Premskovem 3.311; torej skupno 52.529.

Tako govore gole številke, katerim dodajmo še nekaj opazk in pojasnil!

Začnimo z zadnjo številko: s številom sv. obhajil. Marijanišča ne moremo upoštevati pri presoji celotne župnije, zato kaže versko in evharistično življenje le število obhajil v župni cerkvi in na Premskovem. Tu pride v poštev tudi precejšnje število obhajancev iz okolice, ki pa se vsaj nekoliko kompenzira z obhajili onih Nikodemov, ki si ne upajo k sv. zakramentom doma in hodijo na Brezje ali v Ljubljano. Če torej računamo s številko 45.836 in da je v župniji ca 5000 duš, potem pride na vsakega človeka v naši župniji nekaj nad 9 obhajil na leto. Če odračunamo kakih 700 otrok, ki še niso bili pri obhajilu, potem bi prišlo nad blizu 11 obhajil povprečno na vsakega odraslega farana na leto. Na dan povprečno bi prišlo 128 obhajil. Kranjsko župnijo moremo primerjati le s trziško, ker sta si po socialnih razmerah in po številu prebivalstva precej podobni. V trziški župniji je bilo lani 16.000 obhajil več kot pri nas, dasi ni bilo tam nikakih duhovnih vaj in ne misijona, ki je pri nas precej pomnožil navadno število obhajil. Vsekakor si moramo v Kranju glede prejemanja sv. zakramentov želeti še precej, precej napredka!

Glede porok ni drugega pripomniti, kakor to, da je čudno, da se toliko število parov poroča izven župnije! To je znamenje, da je premalo smisla za župnijsko občestvo. Župnija je družina, družinski prazniki se pa opravljajo doma. Poroča je družinski praznik, ki naj bi se po možnosti praznoval v domači družini in v domači župniji!

Pri mrličih takoj zbode v oči veliko število neprevidenih. Če odštejemo otroke, je ena petina umrlih šlo v večnost neprevidenih. To je zelo veliko! Med neprevidene štejemo tudi one, ki so v zadnjem trenutku, že v nezavesti, prejeli zakrament sv. poslednjega olja. V tem oziru je bilo v župniji par slučajev, ko so sorodniki v resnici zanemarili bolnika ali pa bolnik ni hotel nič slišati prej, dokler je bil pri zavesti. Nekaj je bilo nenadnih smrti in en samomor. Ob tej številki nehote prihajajo na misel one Gospodove besede: »Ne veste ne ure, ne dneva«. Končno pa se tudi pokaže večinoma — ne vselej — kakršno življenje, taka smrt!

Zelo zgovorna je številka o novorojencih! 104 rojstev za tako številno župnijo kot je naša je vsekakor precej pod normalom, ki bi znašal okrog 150 rojstev. Pred dvajsetimi leti, ko je naša župnija štela mnogo manj duš, je bilo 120 rojstev! »Bela smrt« in celo Herodov greh ima tu mnogo opravka! Nezakonsko rojeni so bili le 4! Včasi so se župniki ob novem letu kregali nad župnijo, če je bil v župniji kak otrok nezakonsko rojen, danes smo že tako »napredni«, da moramo obžalovati, da ni več nezakonskih vpisanih v krstni knjigi? Zakaj?! Ker bi jih moralo več biti vpisanih, ki niso vpisani, ker so jim bestije prestrigle nit življenja, predno so zagledali luč sveta —. To je morda najbolj žalosten kapitel moralne bilance ob zatonu starega leta —! Prezgodnja znanja, nič smisla za odgovornost očetovstva, pijančevanje, ponočevanje s plesi in ponočnimi sestanki, nekako splošno pohujšanje, katerega podpira še brezvestni tisk, vse to rodi končno morilce in morilke, ki jih bo enkrat sodil Bog, čeprav jih svetna pravica ne doseže. Sicer moramo obsojati greh, vendar moramo spoštovati ono dekle, ki ima toliko moralne moči in poštenosti, da je pripravljena nositi tudi odgovornost in posledice svoje zablode; ki je toliko poštena, da ne pade iz velikega greha v še večji greh; ki ima toliko spoštovanja pred lastno krvjo in strahu pred Bogom, da ne postane morilka svojega lastnega otroka. Radi tega se danes moramo že veseliti nezakonskega rojstva, ker ni prišlo do večjega greha.

Razširjajte Kranjski zvon!

Gospodarstvo.

Lansko leto je imela župna cerkev celotnih dohodkov Din 91.039·91. Stroškov Din 92.501·29. Primankljaj iz 1928. je znašal Din 29.575·55, koncem leta 1929 pa je znašal Din 29.575·55. Rožnivaška cerkev je imela v letu 1929 dohodkov Din 3.001·20, stroškov Din 880·60, torej ostane koncem leta prebitok Din 2.120·60. Cerkev na Pungertu je imela dohodkov Din 2.444·90, stroškov pa Din 25.384·58, torej znaša primankljaj Din 22.939·68. Vsi stroški pri tej podružnici so bili za popravo stolpa. Premskovo: Dohodki Din 11.134·16, stroški Din 6.988·10, prebitok Din 4.146·06, v tej vsoti je obsežen dohodek ustanovnega zemljišča v znesku Din 3.926, tako ostane koncem leta cerkvenega denarja Din 220·06. Dolg iz leta 1928 se je ves poplačal. Čirčiče: dohodkov Din 326·48, stroškov Din 305, prebitok Din 521·48. Rupa: Dohodkov Din 328·20, stroškov Din 121·20, prebitok Din 206·40. Podrobni računi o vsem cerkvenem gospodarstvu se podajo cerkvenim ključarjem.

Razno.

Mohorjeve knjige naj ima vsaka slovenska družina! Tako lepih, dobrih in cenjenih knjig ne dobite nikjer, kakor pri Mohorjevi družbi. Tekom februarja se naročite na te knjige v župnem uradi, ako se še niste naročili!

Katoliška akcija je začela delovati v kranjski župniji dne 1. januarja. Isti dan se je namreč po litanijah sestal župnijski svet katoliške akcije za našo župnijo.

Ženinom in nevestam. Prosim, da prihajate le ob torkih in sicer ob 5. uri pop. radi porok. Ob drugačnih dneh in urah se zaročenci ne sprejemajo na zapisnik, razen v kakem izrednem slučaju. Prosim, da vsak pogleda doma na hiši, koliko je številka stanovanjske hiše, ker mnogi tega ne vedo, kje stanujejo. Če ne veste sami, v katerem oddelku stanujete, vprašajte svojega gospodarja, ali je hiša v mestu, ali v Savskem, ali v Kokriškem predmestju. Oni, ki niso rojeni v domači župniji, naj prineso s seboj krstni in samski list. Ne odlašajte na zadnji trenutek s prihodom v župno pisarno! Nekateri odlašajo prav do zadnjega dne; cela leta že igrajo vlogo »zaročenca in zaročenke«, potem pa hočejo, da bi se v dveh dneh vse izvršilo: oklici in poroka, ker je »zelo nujno«.

Vigred. Moderni svet zahteva tudi od žene več izobrazbe, posebno one izobrazbe, ki usposablja ženo za dobro gospodinjo, ženo in mater. Za to se je v zadnjih letih porodilo mnogo ženskih listov, ki hočejo ženskemu svetu nuditi, kar žena danes potrebuje. Najboljši list v tem oziru med Slovenci je pač »Vigred«, ki je pisan v krščanskem smislu. Vsem dekletom in ženam priporočamo, da se naroče na ta ženski list. Naročitev uredi na željo tudi župni urad.

Znamenja. Nikjer po svetu ne vidite toliko znamenj, križev in malih kapel, kakor po naši slovenski domovini. Skoro vsako križišče cest ima svoje znamenje. Mnogo teh znamenj je prav ličnih, nekatera so pa tudi tako zanemarjena, da nam delajo bolj sramoto, kakor pa čast. Kdor je postavil kako znamenje, naj skrbi, da bo ohranjeno tudi v dobrem stanju. Če ni nikogar, ki bi zato bil dolžan skrbeti, naj se pa za to zavzamejo sosedje, vaški odbori, posebno pa dekleta po vaseh. Bolje je, da se tako znamenje podere in odstrani, kakor da je v tako zanemarnem stanju, da dela sramoto celi okolici. Za ohranitev znamenj moramo skrbeti predvsem iz verskega čuvstvanja, pa tudi iz umetniškega stališča. V našo domovino prihaja polno tujcev in zanemarjena znamenja ob cestah napravljajo slab vtis na tujca.

Marijin vrtec. Naši otroci iz osnovne šole so se kar sijajno odrezali! Povabilu za vstop v Marijin vrtec se je odzvalo nad 200 otrok. Lepo izpričevalo tudi za naše starše, ki dovolijo svojim otrokom obisk vrtca in tako več verske vzgoje!

Delavski dom se je otvoril v petek, dne 24. januarja. Prejšnji dan se je po seji načelstva in nadzorstva stavbne zapruga Delavski dom poslopje blagoslovilo. Izdelan je le trakt proti mostu in tu le kletišče, pritličje in prvo nadstropje. Z ostalimi deli pričnemo spomladi.

Tvrdba C. Pollak je darovala Din 100.— za dobrodelne namene Vincencijeve družbe mesto venca na krsto za svojim umrlem uslužbencem Jakobom Pernetarjem. Bog plačaj! Naj bi se tudi drugi ob takih prilikah spomnili naše dobrodelne akcije. Cvetje zvene, dobro delo za reveže pa vedno ostane!

Župnija Šmartin.

I. Oznanila.

2. febr. **4. ned. po Razglašenju. Svečnica.** Zjutraj b. služba po navadi. Po maši skupno obhajilo Mar. družbe. Ob 9. blagoslov sveč, — sv. maša pred izpostavljen. Najsvejšim, po maši darovanje sveč za cerkev. — Popoldan ob pol 2. shod Marijine družbe, ob 2. ura molitve pred sv. R. T. Ob 3. v Šmartinskem domu predavanju o sv. Ceciliji — s skioptičnimi slikami.

7. febr. **Prvi petek v mesecu**, sv. maša z blagoslovom pri alt. Srca J.

9. febr. **V. ned. po Razglaš.** B. služba po navadi.

11. febr. **Prikazanje M. B. v Lurdu.** Sv. maša v lurški kapeli.

14. febr. **Sv. Valentin.** Ob 8. v Stražišču soseskina maša.

16. febr. **Prva nedelja pred pepelnico.** B. služba po navadi.

23. febr. **Druga nedelja pred pepelnico.** B. služba po navadi.

24. febr. **Sv. Matija, ap.** V Drulovki soseskina maša.

II. Kronika.

Poročeni v januarja.

1. **Jurij Božičević**, brusač, roj. v Oštarijah pri Karlovcu in **Angela Lombar** iz Gorenje Save.

Umrli:

9. jan. **Marija Žan**, samska gruntarska hči iz Pševga št. 14 stara 55 let.

11. jan. **Franc Eržen**, čevljarja sin iz Zabukovja, star 1 mesec.

14. jan. **Marija Bašar**, vdova-posestnica, Stražišče 47, stara 64 let.

15. jan. **Antonija Gros**, vdova, sitarica, Stražišče, stara 79 let.

19. jan. **Vera Eržen**, hči tovarniške delavke v Zgor. Bitnju.

20. jan. **Jera Oman**, vdova, posestnica, Stražišče 122, stara 65 let.

Kronika.

V letu 1929 je bilo rojenih v župniji Šmartin 86 otrok, med temi 5 nezakonskih.

Oklicanih je bilo 46 parov. Od teh je bilo 28 parov poročenih doma, 5 v Ljubljani pri frančiškanih, ostali pa po drugih župnijah.

Umrlo je leta 1929. 63 oseb; 35 moških in 28 ženskih in sicer v starosti do 10. leta 23; od 10. do 20. leta nobeden; od 20. do 30. leta 3; od 30. do 40. leta 3; od 40. do 50. leta 4; od 50. do 60. leta 4; od 60. do 70. leta 7; od 70. do 80. let 19.

Nenavadao veliko je bilo naglih, neprevidenih smrtnih slučajev, namreč 15.

Duh. svetnik Pokorn.

Iz cerkvene zgodovine Kranja.

(Nadaljevanje.)

10. Tako kakor zgoraj ali na kak drug način izpraznjena župnija. Noben način vakantnosti se ne more zaznamovati, zato je postavil mnogo načinov in dokazuje.

Tekst. — Po svoji redni oblasti oglejske očkavine, ki jo imamo in vršimo na tej strani z vsemi pravicami in pritliklinami svojimi. Z isto oblastjo ali pa morda še z večjo oglejskega očaka Dominika in kardinala z naslovom sv. Marka je bilo na prošnjo cesarja že davno, pred sto leti dovoljeno in po preteku tolikega kanonično predpisanega časa še potrjeno, da ima take pastirske pravice (izvemši potifikalija) ljubljanski škof, kakor jih je prejel od cesarjev, kraljev in nadvojvodov avstrijskih, da ima časne zadeve in ž njimi razpolaga in; če je njemu všeč, tudi lahko postavi vikarja ali oskrbnika na migljaj, pa ga tudi lahko odstavi, sadove in dohodke župnije sam prejema ali pa zastavi drugim duhovnikom proti plačilu, kar se je že večkrat zgodilo, kar je čisto jasno. Zakaj torej hoče očak tako nujno odpraviti vse cesarske in očkavske svoboščine (privilegije)?

Tekst: In navadnim bremenom, da plačuješ prej imenovanemu ljubljanskemu škofu letne davščine (census, ki so jih predniki plačevali, in ne višje, podelimo in zaznamujemo itd., zapovedujoč tebi glede dohodkov, užitka. Ako bi stvari tako stale, kar Bog varuj, potem nič več ne velja ali sploh nič ni bilo podeljeno ljubljanski škofiji po cesarskem privilegiju ali svoboščini. Naj se prineso pisma! Vse preobrne in odvzame škofu in sebi prisvaja, kar je škofu bilo milostno dovoljeno od obeh oblastij, isti gospod očak.

Tekst. Dolžan si, preden dosežeš posest te župnije, priseči v roke podpisanega naddiakona našega s tem, da se telesno dotakneš pisem itd. — Vse to je storil Mgr. Janez Klement v roke ljubljanskega škofa preteklega leta v Kranju, v reformacijski komisiji, v navzočnosti g. Filipa Kobenceljna (Cobenzelij), nadvojvodskega svetnika in vicedoma Kranjskega (Carniolae), vpričo gledajočega in poslušajočega meščanstva kranjskega mesta. Tako torej stoji z veljavo in oblastjo škofa in škofije ljubljanske, kadar bi se raztrgali pravnoveljavni akti njeni. In naddiakon, župnik kamniški, ki je provzročitelj vseh teh komedij in obravnav, bi v svoji domišljavosti še bolj slovesno triumfiral. To bi se reklo ljudstvo še bolj pohujševati, kakor pa za cerkveno juriskikcijo se potegovati v svoji gorečnosti tam, kjer je to najmanj potreba.

Tekst: Boš prisegel, da (itd.) boš nam in našim naslednikom (itd.) pokoren in zvest. Tedaj ničesar škofu ljubljanskemu, pravemu župniku kranjskemu, čigar namestnik je ondi in v njegovem imenu sadove in dohodke župnije sprejema, ne dopušča. Torej ne ljubljanskemu škofu potemtakem, ampak očaku so podeljene svobodščine župnije, sadovi in dohodki so za njegovo mizo? Vse vzame očak in odpravi, prekliče privilegije!

Tekst: Vsa posestva, imetje te župnije dobro oskrbuj in ničesar ne izgubi, ne odstrani! To dela in je delal za oboji sodni svet ne vikar, ampak župnik-škof ljubljanski. Priča temu in potrdilo so premnoge sodnijsko rešene in določene zadeve. Torej, kakor očak v teh zadevah ni nič pomagal škofu, tako naj ga tudi v prihodnje te stvari nič ne skrbe! Vrši se vse v redu in prav.

Tekst: Zapovemo prečast. Mgr. Sebastijanu Trebuhanu, župniku kamniškemu in našemu očkavskemu naddiakonu v tem delu nunciju

in izvršitelju, itd. — Torej to, kar se je prej kanonično izvršilo v svetnih in duhovnih zadevah, očak uniči in zapove, da naj z očkavo oblastjo postavi, vpelje in brani v telesno, stvarno in dejansko posest iste župnije, pravic in pritliklin. Kaj tedaj velja oblast in veljava prednikov milostnega cesarja in potrdilo avstrijskih nadvojvod, ako dela vse in velja le očak.

Tekst: Po odstranitvi odtam, kateregakoli nedovoljenega vzdržatelja, ki ga mi, v kolikor zmoremo, odstranimo, in tebi (itd.) — Gotovo ne drugega, nego postavnega pastirja, ki je, kakor rečeno, bil nekdanj skozi vrata vpeljan kanonično, škofa ljubljanskega, kterega bi že davno rad imel za svojega sufragana ali podložnika. Upam pa in se zanesem na dobro stvar, na tolike svoboščine, na privoljenje očkavo nekdanj dobljeno in dobrohotno privoljeno in na podlagi kanonične zastarelosti (po preteku tolikega časa) potrjeno za dela, skrbi, čuječnost v božjih stvareh in za pospešitev blagra ljudstva (ki ga je sicer očak sramotno že pred 100 leti zapustil), na obljubo presvetlega dobrohotnega gospoda nadvojvode, da bode varoval in milostno ohranil ta privilegij, podpiral kot ustanovitelj, patron, in kot edini zaščitnik te ljubljanske škofije ne bo trpel, da bi ali očak, ali njegov naddiakon, župnik kamniški brez zasluženega vzroka škofa preganjal ali ga vznemirjal, marveč tem bolj po svoji in svojega apostolskega sedeža milosti in patronstva čuval, podpiral in ohranil.

S tem „glosarijem“, s potrdilnim pismom očkavim Klementa župnikom kranjskim vred, pa z ustanovnim, oziroma s pismom vtelesenja Kranja škofovi mizi v Ljubljani, z dekretom suspenzije kranjskega župnika po naddiakonu Trebuhanu je škof Chroen kot s prilogami dne 2. junija 1603.¹ podprl svojo prošnjo, oziroma pritožbo na avstrijskega nadvojvodo Ferdinanda zoper očaka oglejskega Frančiška Barbaro ter je odposlal na svoje mesto dne 9. junija i. l. Obseg pritožbe je sledeči:

Presvetli nadvojvoda, milostljivi deželni knez in gospod!

Preteklo jesen, po sporočilu minule goriške sinode, sem lepo in obširno razložil, kako se je g. očak v Ogleju predrznil mojega vikarja v Kranju, nenaprošen, kar s silo brez vsake prezentacije proti redu potrditi, kakor je razvidno iz priloge A) in nato sledeče odklonitve pod B) ter se pritožil pri Vaši svetlosti, kakor pričajo moja pisma v Vaši dvorni pisarni, ter pokorno zaprosil, da bi blagovolili milostno te meni zaupane ustanovne pravice in privilegije v svoje deželnoknežje varstvo sprjeti, da ostane napominjani g. očak v onih mejah, kakor so od nekdanj v navadi, glede moje župnije v Kranju in kakor je od pamtiveka, da, od ustanovitve sem tako, kakor je cesar Maksimiljan I. blaženega spomina, uredil in kakor je ljubljanski škof Krištof Ravber trem drug za drugim sledečim rimskim cesarjem zvestobo zaprisegel, službeno voljno, kot milostno odplačilo podelil in škofijstvu vtelesil, kakor kaže priloga C) ter skrbel, da se to škofijstvo ohrani in ostane v mirni posesti.

Nato mi je Vaša presvetlost milostno obljubila, da bode imuniteto in svoboščine te avstrijsko-cesarske ustanove tako varovala, da bodem mogel jaz zadovoljen biti, za katero zagotovilo (obljubo) se jaz kar najudanejše zahvaljujem, ker se nadéjam, da bo Vaša presvetlost med drugimi točkami posebno radi izgnanja očkavega iz teh pokrajin, pri apostolskem sedežu ugotovljeno tudi glede te moje župnije v Kranju milostno omenila in da je ta župnijski prepir očak predložil apostolskemu nunciju ter pričel pravdo, dokler ne pride iz rimske kurije zaželjeni izid in se ta prepir ne reši.

¹ Škof. arhiv I. c.

(Dalje prihodnjic.)